

Motion till riksdagen 2013/14: MJ28

**av Helena Leander m.fl. (MP)
med anledning av prop. 2013/14:214**

Strandskydd vid små sjöar och vattendrag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till riksdagsbeslut.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lättnader i strandskyddet vid små sjöar och vattendrag.

Motivering

Strandskyddet är ett viktigt uttryck för den svenska allemansrätten. Det inrättades ursprungligen för att hejda privatiseringen av stränder kring de stora städerna så att alla skulle få chansen till friluftsupplevelser vid vatten. Detta syfte kompletterades sedermera med hänsyn till den biologiska mångfalden i gränzonen mellan land och vatten. På senare tid har även risken för översvämningar, skred och andra effekter av ett förändrat klimat stärkt behovet av en restriktiv inställning till byggande i strandnära lägen, även om detta ännu inte satt något avtryck i lagtexten.

Allmänhetens intresse av tillgång till stränder för friluftssändamål är av naturliga skäl större i områden där många bor och vistas, som kring våra större kuststäder, och inte minst i skärgårdar med högt besöks- och exploateringstryck. Av hänsyn till friluftslivet finns därför anledning till ett differentierat strandskydd, som ger ett starkare skydd av de stränder som ännu är obebyggda i annars hårt exploaterade områden. Av denna anledning har vi föreslagit att det ska bli svårare att bevilja dispenser i områden med höga naturvärden och högt exploateringstryck, genom att det i de områden som preciseras i 4 kap. 2–4 §§ miljöbalken bör krävas synnerliga skäl för att beviljas dispens (se mot. 2013/14: MJ507).

Även om delar av Sverige har väldigt gott om stränder i förhållande till friluftssintresset innebär det inte automatiskt att det är oproblemiskt att luckra upp strandskyddet i dessa områden. Strandmiljöer som inte är särskilt betydelsefulla för friluftslivet kan vara nog så viktiga för den biologiska mångfal-

Fel! Okänt namn på dokumenttypen: FEU_OLE...

den. Begränsningen till små sjöar och vattendrag är inte heller oproblematisk. Även små sjöar och vattendrag kan ha höga naturvärden som riskeras av strandnära bebyggelse. Det kan handla om gölgrödor i Skåne, smålom i norrländska tjärnar och gölar, salamandrar och dvärgnäckros för att inte nämna alla specifika arter av insekter som trivs i sådana små vattensamlingar.

Smålommen kan tjäna som exempel på en art som inte är betjänt av ett uppluckrat strandskydd vid mindre sjöar. Smålommen är en rödlistad och utpräglad störningskänslig art, och ett typiskt exempel på ett naturvärde som gagnas av att vi undviker bebyggelse och annan exploatering i närheten av små sjöar. Smålommen häckar gärna i mindre tjärnar, uppskattningsvis ned till ca 0,05 ha. Det är alltså betydligt mindre än den föreslagna gränsen på 1 ha.

Å andra sidan kan vi ha förståelse för synpunkten att strandskyddsreglerna inte får vara så stelbenta att alla sjöar och vattendrag anses som omistliga. Det är inte rimligt att ett människoskapat dike som bara är vattenfyllt delar av året ska ha samma skydd som en permanent bäck med höga natur- eller friluftsvärden. Redan i dag finns dock möjlighet för länsstyrelsen att i det enskilda fallet upphäva strandskyddet i ett område som uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. I den mån detta inte har varit tillräckligt för att möjliggöra bebyggelse i anslutning till exempelvis tidvis vattenförande diken har vi inga invändningar om regeringen återkommer med ett mer begränsat förslag för att avgränsa och förtydliga när det generella strandskyddet ska gälla. Föreliggande förslag öppnar dock för alldeles för omfattande upphävanden av det generella strandskyddet.

Visserligen föreslår regeringen inte i dagsläget något generellt upphävande av strandskyddet vid små sjöar och vattendrag, även om man är tydlig med ambitionen att återkomma med ett sådant förslag. Däremot ska det bli lättare för länsstyrelsen att i det enskilda fallet upphäva strandskyddet vid sjöar och vattendrag som räknas som små, vilket regeringen definierar som mindre än 1 ha respektive 2 m brett. Det är alltså inte bara de allra minsta gölarna och bäckarna som kommer i fråga, utan tvärtom en ansenlig del av Sveriges sjöar och vattendrag. Förslaget är heller inte begränsat till lågexploaterade områden, utan regeringen argumenterar för att begränsningen till områden med endast liten betydelse för strandskyddets syften i praktiken kommer att begränsa genomslaget i högexploaterade områden. Med tanke på den stora mängd dispenser från strandskyddet som beviljas i just högexploaterade områden menar vi dock att det vore befogat med en tydlig begränsning till områden med lågt exploateringsstryck.

Mot bakgrund av ovanstående invändningar menar vi att propositionen bör avslås. Däremot är vi öppna för en mer begränsad lättnad i strandskyddsbestämmelserna enligt ovanstående resonemang.

Fel! Okänt namn på
dokumentationen. Fel! Okänt

Stockholm den 24 april 2014

Helena Leander (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Stina Bergström (MP)

Annika Lillemets (MP)

Tina Ehn (MP)

Bodil Ceballos (MP)